

ความดึงดูดใจของไทยต่อการลงทุนโดยตรงจากญี่ปุ่น ในช่วงปี พ.ศ. 2556 – 2562

Thailand's Attractiveness for FDI from Japan from 2013 – 2019

ศลิษฐ์ แพรวัฒนะสุข¹, ทิพรัตน์ บุปผะศิริ², จักรี ไชยพินิจ³ และเกรียงชัย ปิงประวดี⁴

Salis Praewattanasuk¹, Tipparat Bubpasiri², Chakkri Chaipinit³ and Kriangchai Pungprawat⁴

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง^{1,2,3,4}

Faculty of Political Science, Ramkhamhaeng University, Thailand^{1,2,3,4}

E-mail: khunchayoat@hotmail.com¹

Received: December 8, 2022

Revised: December 22, 2022

Accepted: December 23, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการเมืองไทยกับการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากญี่ปุ่น ในช่วงตั้งแต่ น.ส.ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร 30 มิถุนายน พ.ศ. 2556 ถึง พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2562 2) เพื่อศึกษา Soft Power ของไทยกับการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากญี่ปุ่น ในช่วงตั้งแต่ น.ส.ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร 30 มิถุนายน พ.ศ. 2556 ถึง พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2562 และ 3) เพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาติของประเทศไทย การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นผู้บริหารบริษัทญี่ปุ่นในประเทศไทยที่มีทุนจดทะเบียนตั้งแต่ 2-30 ล้านบาท และมีการจดทะเบียนก่อตั้งและขยายฐานธุรกิจในช่วงนี้ จำนวน 8 ราย โดยคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือการสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง และการวิจัยเอกสาร ทั้งจากตำราวิชาการ บทความที่เกี่ยวข้อง นำมาวิเคราะห์ร่วมกัน ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบแล้วจึงนำเสนอข้อมูลการวิจัยในเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพทางการเมืองของประเทศไทยไม่จะเป็นการบริหารโดยรัฐบาลทหารหรือรัฐบาลพลเรือน นโยบายและแนวทางส่งเสริมการลงทุนของประเทศไทยไม่ได้มีความเปลี่ยนแปลง จึงส่งผลดีต่อความเชื่อมั่นในการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากญี่ปุ่น 2) Soft Power ของไทยทั้ง 3 ด้าน วัฒนธรรม การเมืองภายในประเทศ และนโยบายต่างประเทศ มีผลดีต่อการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากญี่ปุ่น 3) แนวทางการส่งเสริมการลงทุน ได้แก่ การลดขั้นตอนหรือการช่วยอำนวยความสะดวกเรื่อง Visa, Work Permit การบริหารจัดการการทำงานและอนุญาตให้ทำงานของคนต่างชาติ และการปรับสิทธิประโยชน์ทางภาษีประเภทต่าง ๆ

คำสำคัญ: ความดึงดูดใจของไทย, การลงทุนโดยตรงจากญี่ปุ่น, พลัฒ์

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the political situation of Thailand and attracting direct investment from Japan during the period from Ms. Yingluck Shinawatra, 30 June 2013 to Gen. Prayut Chan-o-cha, 16 July 2019 2) to the study soft power of Thailand and attracting direct investment from Japan during the period from Ms. Yingluck Shinawatra, 30 June 2013 to Gen. Prayut Chan-o-cha, 16 July 2019 and 3) to propose guidelines for promoting foreign investment in Thailand. This research used a qualitative research model Key informants are executives of Japanese companies in Thailand with registered capital ranging from 2-30 million baht and having registered their establishment and business expansion during this period, totaling 8 persons selected by purposive sampling. The research tool was in-depth interviews. Use the unstructured interview and documentary research, both textbooks? academic Related articles. Using comparative analysis and the research data were presented in a descriptive analysis.

The results showed that: 1) the political situation of Thailand whether it is run by a military government or a civilian government. Thailand's investment promotion policies and guidelines have not changed. This has a positive effect on confidence in attracting direct investment from Japan. 2) soft power of Thailand in 3 aspects: culture, domestic politics and foreign policy have a positive effect on attracting direct investment from Japan. 3) guidelines for investment promotion include: reducing the process or facilitating the issue of Visa, Work Permit. Management of work and permission to work for foreigners. And adjusting various types of tax benefits.

Keywords: Thailand's Attractiveness, FDI from Japan, Soft Power

บทนำ

ปัจจุบันประเทศกำลังพัฒนาต้องแข่งขันกันดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment หรือ FDI) สำหรับประเทศไทยเครื่องมือส่งเสริมการลงทุนที่สำคัญ คือ พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน ซึ่งมีการออกพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 94 ตอนที่ 38 ฉบับพิเศษ หน้า 1/5 พฤษภาคม 2520 เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจโดยกำหนดการให้สิทธิและประโยชน์ที่เหมาะสมสำหรับจูงใจให้เกิดลงทุน ซึ่งก่อให้เกิดการสร้างงาน เพิ่มรายได้ และกระจายรายได้ให้แก่ประชาชน และต่อมาได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมอีกหลายฉบับโดยปัจจุบันจะเป็นพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2560 ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ 134 ตอนที่ 10 ก หน้า 47-51 ซึ่งมีสาระสำคัญที่เปลี่ยนไปจากฉบับ พ.ศ. 2520 คือ เป็นการลดอุปสรรคทางภาษี และการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ อีกทั้งอำนวยความสะดวกให้แก่นักลงทุนเพื่อรองรับเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยมีสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (Office of the Board of Investment) หรือ บีโอไอเป็นหน่วยงานหลัก

BOI เป็นหน่วยงานราชการในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีตามคำสั่งของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 100/2557 มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการ ส่งเสริมการลงทุนทั้งในประเทศและการลงทุนของไทย ในต่างประเทศ โดยเป้าหมายส่งเสริมการลงทุนตามประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนฉบับที่ 2/2557 ดังนี้ ส่งเสริมการลงทุนเพื่อพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา การสร้างนวัตกรรม การสร้างมูลค่าเพิ่มของภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม ภาคบริการ และการส่งเสริมวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อม ตลอดจนส่งเสริมการแข่งขันที่เป็นธรรม และการลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและ สังคม

1. ส่งเสริมกิจการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และมีการประหยัดพลังงานหรือใช้พลังงานทดแทน เพื่อการเติบโตอย่างสมดุลและยั่งยืน
2. ส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มของการลงทุน (Cluster) ที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ และสร้างความ แข็งแรงของห่วงโซ่มูลค่า
3. ส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อเสริมสร้างเศรษฐกิจท้องถิ่นที่เกื้อกูลต่อการสร้าง ความมั่นคงในพื้นที่
4. ส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยเฉพาะพื้นที่ชายแดนทั้งในและนอกนิคม อุตสาหกรรม เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน และรองรับการรวมกลุ่มประชาคม เศรษฐกิจอาเซียน
5. ส่งเสริมการลงทุนของไทยในต่างประเทศ เพื่อพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจไทย และเพิ่มบทบาทของประเทศไทยในเวทีโลก (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, 2563)

การลงทุนของญี่ปุ่นในประเทศไทยจากอดีตถึงปัจจุบัน มีทิศทางที่สอดคล้องกับการลงทุนจากต่างประเทศ ทั้งหมด หรือในทางกลับกันอาจพิจารณาได้ว่า การเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของเงินลงทุนญี่ปุ่นในช่วงอาจกลายเป็น สาเหตุให้มูลค่าการลงทุนจากต่างประเทศโดยรวมเพิ่มขึ้นตามไปด้วย (บงกช อนุโรจน์, 2556) โดยอดีตการลงทุน จากประเทศญี่ปุ่นไหลทะลักเข้าไทยเพื่อให้ประเทศไทยเป็นฐานในการผลิตเป็นจำนวนมากในช่วงหลังข้อตกลง พลาซ่าปี 1985 จึงสามารถพิจารณาได้ว่าการลงทุนจากญี่ปุ่นในช่วงนั้น ทำให้มูลค่าการลงทุนจากต่างประเทศใน ภาพรวมทั้งหมดสูงตามไปด้วย ส่งผลให้ไทยมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างของสินค้าส่งออกจากสินค้าเกษตรกรรมที่มี สัดส่วนการเจริญเติบโตลดลง เป็นสินค้าอุตสาหกรรมที่มีสัดส่วนการเจริญเติบโตสูงขึ้น ต่อมาเมื่อเกิดเหตุการณ์ พฤษภาทมิฬในปี พ.ศ. 2535 ความไม่มีเสถียรภาพทางการเมืองทำให้นักลงทุนต่างชาติขาดความมั่นใจ การลงทุน จากต่างประเทศรวมทั้งญี่ปุ่นจึงซบเซาลงไป และเมื่อสถานการณ์ดีขึ้น การลงทุนจากต่างประเทศก็ฟื้นตัวขึ้นมาใหม่ ต่อมาการลงทุนลดลงอีกครั้งในช่วงวิกฤตการณ์การเงินเอเชีย หรือ วิกฤตต้มยำกุ้ง การลงทุนจากต่างประเทศ รวมทั้งญี่ปุ่น ประสบปัญหาการลงทุนซบเซาอีกครั้ง และเมื่อเว้นระยะจนสถานการณ์ทางเศรษฐกิจกลับมามั่นคง การลงทุนก็ฟื้นตัวเป็นลำดับ (บงกช อนุโรจน์, 2556)

โดยเฉลี่ยในระยะเวลาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 – 2560 ประเทศที่ญี่ปุ่นปริมาณเงินทุนที่เข้ามายังประเทศไทย เป็นอันดับที่ 1 และมีอัตราการเพิ่มและลดลงของการลงทุนดังนี้ ในปี พ.ศ. 2549 - 2550 มีการลงทุนเพิ่มขึ้น 50.72% ในปี พ.ศ. 2550 - 2551 มีการลงทุนลดลง-17.34% ในปี พ.ศ. 2551 - 2552 มีการลงทุนลดลง-43.90%

ในปี พ.ศ. 2552 - 2553 มีการลงทุนเพิ่มขึ้น 144.27% ในปี พ.ศ. 2553 - 2554 มีการลงทุนลดลง -131.56% ในปี พ.ศ. 2554 - 2555 มีการลงทุนเพิ่มขึ้น 363.48% ในปี พ.ศ. 2555 - 2556 มีการลงทุนเพิ่มขึ้น 195.48% ในปี พ.ศ. 2556 - 2557 มีการลงทุนลดลง -76.96% ในปี พ.ศ. 2557 - 2558 มีการลงทุนเพิ่มขึ้น 33.51% ในปี พ.ศ. 2558 - 2559 มีการลงทุนเพิ่มขึ้น 0.33% ในปี พ.ศ. 2559 - 2560 มีการลงทุนเพิ่มขึ้น 4.81% (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2561)

อนึ่งการที่ญี่ปุ่นเข้ามาลงทุนในไทยนั้นส่งผลทางบวกให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) ของไทยมีดัชนีการชี้วัดที่สูงขึ้น ประเทศญี่ปุ่นมีระดับดัชนีผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (Gross National Product: GNP) ที่สูงกว่า GDP เพราะมีธุรกิจที่กระจายฐานการลงทุนออกไปยังภูมิภาคต่างๆ และสามารถนำส่งรายได้กลับเข้าประเทศ โดยรายได้สุทธิจากต่างประเทศ (จากแรงงานและธุรกิจ) คิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 4.4 อาจกลับด้านกันสำหรับกรณีของประเทศไทย และเพื่อนบ้านในอาเซียน บางประเทศ อาทิ สิงคโปร์ อินโดนีเซีย และมาเลเซีย ที่ล้วนมีมูลค่า GNP อยู่ต่ำกว่า GDP เนื่องจากโครงสร้างเศรษฐกิจในปัจจุบัน ยังสะท้อนถึงบทบาทความสำคัญของธุรกิจต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในประเทศ ซึ่งทำให้แต่ละประเทศมีการจ่ายค่าผลประโยชน์จากการลงทุนและค่าตอบแทนจากการทำงาน ให้กับชาวต่างชาติมากกว่าส่วนที่รับจากต่างประเทศการที่ไทยมี GDP ที่สูงขึ้นจากการเข้ามาลงทุนของญี่ปุ่น ส่งผลสะท้อนกลับไปยังดัชนี GNP ของญี่ปุ่นเช่นเดียวกัน (ฐานเศรษฐกิจ, 2559)

เพื่อเป็นการเพิ่มความน่าเชื่อถือให้นักลงทุนญี่ปุ่นมาลงทุนยังประเทศไทย ทั้งการประกอบกิจการในไทย หรือการตั้งสำนักงานเพื่อเป็นฐานธุรกิจอาเซียน และป้องกันไม่ให้เกิดกรณีการเคลื่อนย้ายทุนทางธุรกิจ หรือ ย้ายฐานการผลิตจากประเทศไทยไปยังประเทศอื่น ๆ ในอาเซียนได้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาในเรื่องความดึงดูดใจของไทยต่อการลงทุนโดยตรงจากญี่ปุ่น เพื่อศึกษา Soft Power ของไทยที่มีส่วนช่วยในการดึงดูดนักลงทุนญี่ปุ่น เพิ่มอัตราการลงทุนโดยตรงมายังประเทศไทย และรักษาความสัมพันธ์กับนักลงทุนญี่ปุ่นเดิมที่เข้ามาประกอบธุรกิจในประเทศไทยอยู่แล้ว ไม่ให้เกิดความสับสนในการย้ายการลงทุนไปยังประเทศอื่น ๆ ในอาเซียน ผู้วิจัยจึงกำหนดวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาดังนี้

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการเมืองไทยกับการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากญี่ปุ่นในช่วงตั้งแต่ น.ส. ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร 30 มิถุนายน พ.ศ. 2556 ถึง พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2562
2. เพื่อศึกษา Soft Power ของไทยกับดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากญี่ปุ่นในช่วงตั้งแต่ น.ส. ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร 30 มิถุนายน พ.ศ. 2556 ถึง พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2562
3. เพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาติของประเทศไทย

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยเรื่อง “ความดึงดูดใจของไทยต่อการลงทุนโดยตรงจากญี่ปุ่น” ต้องการศึกษาความน่าเชื่อถือของประเทศไทยที่ส่งผลให้นักลงทุนญี่ปุ่นมีความสนใจที่จะมาลงทุนเพิ่มในประเทศไทย

ดังนั้นผู้วิจัยจึงศึกษามุมมองแนวคิดในการเริ่มต้นธุรกิจจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ เพื่อทราบถึงความน่าดึงดูดใจของประเทศไทย ที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากประเทศญี่ปุ่น

2. ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรได้แก่ กลุ่มบริษัทขนาดกลางและขนาดเล็ก โดยที่มีทุนจดทะเบียนตั้งแต่ 2-30 ล้านบาท โดยศึกษาเฉพาะกลุ่มตัวอย่างบริษัทที่มีการจดทะเบียนเริ่มต้นธุรกิจ และขยายขอบเขตธุรกิจในช่วง น.ส.ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร 30 มิถุนายน พ.ศ. 2556 ถึง พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2562 กลุ่มตัวอย่างมีทั้งสิ้นจำนวน 8 บริษัท ซึ่งผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ (key-informants) คัดเลือกโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) หลังจากนั้นผู้วิจัยจะดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่กำหนดตามระยะเวลาการวิจัยที่กำหนด

3. ขอบเขตด้านเวลา ศึกษาการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศตั้งแต่ ปีพ.ศ. 2549 ถึงปีพ.ศ. 2560 โดยเริ่มการศึกษาตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2561 และเริ่มเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ ตั้งแต่เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2563 ถึงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2563 และนำข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญมาสรุปรวบรวมเป็นผลการศึกษาและอภิปรายผล รวมทั้งข้อเสนอแนะ แล้วเสร็จเดือนกันยายน พ.ศ. 2564 รวมระยะเวลาการศึกษา 3 ปี

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment : FDI) ตามนิยามของธนาคารแห่งประเทศไทย การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศหรือ FDI คือ ธุรกิจการลงทุนที่มีถิ่นฐานในต่างประเทศมีต่อธุรกิจที่มีถิ่นฐานในไทย โดยการลงทุนที่ถักนั้เป็นการลงทุนโดยตรงมี 3 รูปแบบด้วยกัน คือ

1. การลงทุนด้วยการถือหุ้นที่มีสิทธิ์ร่วมในการบริหารกิจการตั้งแต่ร้อยละ 10 ขึ้นไป
2. การกู้ยืม ตราสารหนี้ และสินเชื่อการค้าที่เป็นธุรกรรมระหว่างบริษัทในเครือเดียวกัน
3. กำไรคงค้างที่นำกลับมาลงทุน (โสภณ วิจิตรเมธาวณิชย์, 2557)

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) ประกอบด้วยวิธีกว้าง ๆ 2 รูปแบบได้แก่

1. การลงทุนในตลาดทุน (Port Folio Investment) หมายถึงการลงทุนในตลาดทุนที่ผู้ลงทุนหวังเพียงผลจากการได้รับเงินปันผลหรือการเปลี่ยนแปลงมูลค่าของหุ้น โดยมีได้หวังเข้าไปบริหารจัดการใด ๆ

2. การลงทุนโดยตรง (Foreign Direct Investment หรือ FDI) หมายถึงกลยุทธ์การเป็นนานาชาติ (Internationalization Strategy) ที่ดำเนินกิจการการลงทุนในต่างประเทศโดยการจัดหาสินทรัพย์ ทุน เทคโนโลยี แรงงาน ที่ดิน อาคารและเครื่องจักร ถ้ากิจการเริ่มต้นทั้งหมดตั้งแต่แรกบางครั้งเรียก (Green field Investment) หรือกิจการที่อาจใช้วิธีซื้อกิจการอื่นที่ดำเนินงานอยู่แล้ว (Acquisition) ก็ได้แต่ทั้งหมดเป็นการลงทุนด้วยทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อมุ่งสร้างผลผลิตให้เกิดขึ้นในต่างประเทศ และเป็นผู้บริหารผลผลิตที่เกิดขึ้นโดยอาจจำหน่ายในประเทศที่ผลิตหรือส่งต่อไปยังประเทศที่สาม (ชนงกรณ์ กุณพลบุตร, 2560)

นอกจากนี้แล้วการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ สามารถแบ่งตามผลกระทบต่อการค้าระหว่างประเทศได้เป็น 2 ประเภทหลัก ได้แก่

1. การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในแนวนอน (Horizontal FDI) คือการลงทุนในต่างประเทศในอุตสาหกรรม ดำเนินกิจการประเภทเดียวกันกับที่ผลิตในประเทศตัวเอง

2. การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในแนวตั้ง (Vertical FDI) มี 2 รูปแบบคือ

2.1 การลงทุนโดยตรงต่างประเทศในแนวตั้งไปข้างหลัง (Backward Vertical FDI) คือ การลงทุนดำเนินกิจการในอุตสาหกรรมต่างประเทศ ซึ่งสามารถผลิตปัจจัยการผลิตให้กับกระบวนการ การผลิตภายในประเทศของตนเอง

2.2 การลงทุนโดยตรงต่างประเทศในแนวตั้งไปข้างหน้า (Forward Vertical FDI) ซึ่งหมายถึง การตั้งบริษัทในต่างประเทศ เพื่อขายผลผลิตของกระบวนการ การผลิตที่มีอยู่ในประเทศของตน การลงทุนโดยตรงต่างประเทศในแนวตั้งแบบไปข้างหน้ามีการนำมาใช้น้อยกว่าแบบไปข้างหลัง (Hill, 2007 อ้างถึงใน อรทัย เลิศวรรณวิทย์ และณัฏฐ์ กุลิษฐ์, 2551)

ผู้วิจัยได้สรุปแนวความคิดทฤษฎีการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment : FDI) ไว้ดังนี้ การลงทุนโดยตรงในต่างประเทศแบ่งเป็น 2 วิธีกว้าง ๆ คือ 1. การลงทุนในตลาดทุน (การซื้อหุ้นเพื่อหวังผลตอบแทนจากเงินปันผล) และ 2. การลงทุนโดยตรง (FDI) ในงานวิจัยฉบับนี้จะเน้นไปถึงการลงทุนโดยตรง (FDI) ซึ่งหมายถึงการเข้าไปลงทุนสร้างธุรกิจเช่นเดียวกับกิจการที่ตั้งอยู่ในประเทศของตน หรือกิจการต้นทาง หรือปลายทางจากกิจการในประเทศแม่ ซึ่งการลงทุนประเภทนี้ สามารถทำได้หลายวิธี เช่นการลงทุนจากบริษัทแม่ทั้งหมด หรือจะเป็นวิธีการเข้าร่วมกับประเทศผู้รับการลงทุน (Joint venture) แต่ไม่ว่าจะเป็นการลงทุนด้วยวิธีใด ก็ส่งผลทั้งทางด้านบวกและด้านลบกับประเทศผู้ลงทุนและผู้รับการลงทุนเสมอ แต่ในหลาย ๆ ประเทศกำลังพัฒนาต้องการเป็นประเทศรับการลงทุนโดยทั่วกัน เนื่องจากประเทศกำลังพัฒนาเหล่านี้ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยเงินลงทุนจากประเทศที่พัฒนาแล้ว มากระตุ้นหล่อเลี้ยงระบบเศรษฐกิจของประเทศตน เพื่อพัฒนาระบบเศรษฐกิจในประเทศตน อีกทั้งยังได้เรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ จากประเทศผู้ลงทุน ถือเป็นการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานของประเทศผู้รับการลงทุนอีกด้วย การลงทุนโดยตรงเหล่านี้มักมาในรูปแบบของบริษัทข้ามชาติ และบริษัทข้ามชาติเหล่านี้ก็เป็นเหตุให้เกิดระบบโซ่อุปทาน เช่น บริษัท A มีการขยายกิจการมาลงทุนยังต่างประเทศเพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิตสินค้าของตน บริษัท B ผู้ซึ่งเป็นกลุ่มธุรกิจสายงานเดียวกันหรือธุรกิจต่อกัน ก็จะขยายกิจการตามบริษัท A มาเพื่อต้องการลดต้นทุนในการผลิตสินค้าเช่นเดียวกัน ซึ่งหากเป็นเช่นนี้แล้ว บริษัท A และ B ก็จะได้ลดต้นทุนในการผลิต ประเทศผู้รับการลงทุนก็ได้รับเม็ดเงินจากบริษัท A และ B มากระตุ้นเศรษฐกิจ อีกทั้งยังได้รับทักษะฝีมือแรงงาน ประโยชน์ก็จะเกิดกับทุกฝ่าย

แนวคิดโลกาภิวัตน์ (Globalization)

Reiser and Davies (1944, P.212-219) เริ่มใช้คำว่า Globalize ในทศวรรษที่ 1940 โดยหมายถึงการทำให้เป็นสากล (Universalize) เพราะในยุคนั้นมีความเชื่อว่าในอนาคตการรวมกันทางวัฒนธรรมของโลกในรูปแบบมนุษยนิยมโลกจะเกิดขึ้น โลกาภิวัตน์จึงเป็นเรื่องของสิ่งที่กระจายไปทั่วโลก เป็นกระบวนการของการแพร่ขยายสิ่งต่าง ๆ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์และการกระจายข้อมูลข่าวสารจากประชากรในพื้นที่หนึ่งไปสู่ประชากรในพื้นที่อื่น ๆ ของโลก เช่น การขยายตัวของร้านอาหารฟาสต์ฟู้ดแบบอเมริกัน (American Fast Food) เช่น แมคโดนัลด์ (McDonald) การพัฒนาไปสู่การทำฟาร์มปศุสัตว์ขนาดใหญ่ เป็นต้น

โลกาภิวัตน์ หมายถึง ความเชื่อมโยงและการผนวกรวมกันเป็นเนื้อเดียวกันของระบบเศรษฐกิจทั่วโลก ซึ่งโดยส่วนมากระบบเศรษฐกิจทั่วโลกหมายถึงระบบตลาด นอกจากนั้นโลกาภิวัตน์ยังหมายถึง ความสำคัญของ

ระบบทุนนิยม การค้าเสรี การแบ่งงานกันทำในระดับสากล (International Division of Labor) การผลิตเพื่อการส่งออก ความคล่องตัวทางการผลิตในระดับโลกหรืออาจเรียกรวมกันว่า “ลัทธิเสรีนิยมใหม่” (Neoliberalism) (วีระ สมบูรณ์, 2551)

อารีย์ นัยพินิจ, ภัทรพงษ์ เกริกสกุล และ ชงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร (2557) อธิบายเกี่ยวกับยุคโลกาภิวัตน์ไว้ว่า เป็นยุคที่วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และวิธีการจัดการสมัยใหม่ โดยเฉพาะการคมนาคมขนส่งติดต่อสื่อสาร เป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้สามารถดำเนินกิจการต่าง ๆ ได้รวดเร็ว สะดวก มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การบริหารในยุคนี้มุ่งลดต้นทุนการผลิต แต่เพิ่มปริมาณและคุณภาพสิ่งที่ผลิต และการบริการที่ดีให้กระจายไปอย่างกว้างขวางได้ โดยใช้บุคลากรบริหาร ควบคุม ดูแล ไม่มาก อย่างไม่ยุ่งยาก ง่าย ๆ ก็ตาม การพัฒนาบุคลากรให้รู้เท่าทัน และสามารถใช้อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่ช่วยอำนวยความสะดวกต่าง ๆ บนฐานของจิตใจที่เป็นไปทางสร้างสรรค์มากกว่าการเอาเปรียบ เป็นสิ่งที่มีความสำคัญมาก โดยบุคคลที่มีความสามารถในยุคโลกาภิวัตน์ ได้แก่ บุคคลที่สามารถคาดการณ์ไกลได้ ทำงานให้สำเร็จโดยลงทุนพอสมควร ใช้ยุทธศาสตร์และเทคโนโลยีที่เหมาะสม ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด แต่ให้ประโยชน์ทางสร้างสรรค์แก่องค์กรของตนเองและแก่ส่วนรวมมากที่สุด

ผู้วิจัยได้สรุปแนวความคิดทฤษฎีโลกาภิวัตน์ (Globalization) ไว้ดังนี้ ความหมายโดยนัยของคำว่าโลกาภิวัตน์นั้น มีผู้ให้คำจำกัดความที่กระชับและชัดเจนไว้ว่า คือ “สภาวะโลกไร้พรมแดน” ซึ่งสภาวะของการเกิดเป็นโลกที่ไร้พรมแดนนี้เป็นผลพวงที่เกิดจากวิวัฒนาการอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ผสมกับความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีทางการสื่อสาร ทำให้ความเป็นไปของในซีกโลกหนึ่งสามารถเห็นและติดต่อสื่อสารได้ในอีกซีกโลกหนึ่ง ในเวลาเพียงชั่วเสี้ยววินาที ส่งผลให้มีการกล่าวกันว่า โลกาภิวัตน์ทำให้โลกใบนี้เล็กลงและแคบลง ซึ่งผลพวงแห่งความเจริญแห่งยุคโลกาภิวัตน์นี้ กล่าวได้ว่ามีผลกระทบกับทุก ๆ ภาคส่วน ทั้งส่วนบุคคล การศึกษา การจัดการธุรกิจ การพาณิชย์ อุตสาหกรรม สังคม การเมือง วิทยาศาสตร์การแพทย์ สิ่งแวดล้อม รวมทั้งภาคการเกษตรที่เป็นส่วนหนึ่งในระบบวิถีชีวิตของการดำรงชีวิตของมนุษย์ในโลกนี้ด้วย

แนวคิด Soft Power

พีระ เจริญวัฒนกุล (2561) ได้สรุปความหมายของ Soft Power จากหนังสือ Soft Power: the means to Success in World Politics Nye ที่ถูกตีพิมพ์ในปี ค.ศ. 2004 ไว้ว่า สำหรับ Nye นั้นหมายถึง “ความสามารถที่จะทำให้อำนาจอื่นปรารถนาผลลัพธ์ที่ผู้ใช้อำนาจต้องการ” หรือสรุปตามความหมายของพีระคือ “การปลุกปั่นความพึงพอใจของผู้อื่น” โดยใช้กลไกสำคัญคือการสร้างความดึงดูดใจเพื่อให้เกิดการคล้อยตามวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ หรือจะการแลกเปลี่ยนที่ได้ประโยชน์ทั้ง 2 ฝ่าย โดยที่ไม่มีการบังคับขู่เข็ญหรือคุกคามใด ๆ เพื่อให้ได้ตามความต้องการ

Nye (2011) ได้อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับ “อำนาจ” ไว้คือ ความสามารถที่ทำให้ผู้อื่นกระทำการในสิ่งที่พวกเขาไม่ยอมทำ การได้มาซึ่งอำนาจมีหลายวิธีการโดยขึ้นอยู่กับทรัพยากรที่มาของอำนาจและพฤติกรรม หรือกิจกรรมที่นำไปสู่การได้อำนาจ รูปแบบหลัก ๆ ของอำนาจมีอยู่สองประการได้แก่ อำนาจอ่อน (Soft power) และอำนาจแข็ง (Hard power)

Nye (2021) ได้นิยามความหมายของ Soft Power ว่าคือ “ความสามารถในการส่งผลกระทบต่อผู้อื่น เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ต้องการ” และมีหลายปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการได้สิ่งที่ต้องการซึ่งแตกต่างกันไปตามบริบทของความสัมพันธ์

McClory (2019) ได้ใช้โครงสร้างของ Soft Power เพื่อสร้างดัชนีชี้วัดในการจัดอันดับ 30 ประเทศแรกที่มีระดับ Soft Power สูง ซึ่งโครงสร้างของ Soft Power ดังกล่าวประกอบด้วย 6 สิ่ง คือ

1. วัฒนธรรม กล่าวคือ เมื่อวัฒนธรรมของประเทศนั้นมีการส่งเสริมค่านิยมที่เป็นสากล ก็จะส่งผลให้ประเทศนั้นมีเสน่ห์ในการดึงดูดโดยธรรมชาติ การเข้าถึงและมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมผ่านระบบระหว่างประเทศเป็นสิ่งสำคัญในการสร้าง Soft Power

2. การศึกษา กล่าวคือ ความสามารถของประเทศในการดึงดูดนักศึกษาต่างชาติ เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพของการทูตสาธารณะที่จะส่งผลตอบแทนที่ดีในระยะยาว และส่งผลกระทบเชิงบวกต่อการรับรู้ขีดความสามารถของประเทศผู้ให้การศึกษา อีกทั้งเมื่อนักศึกษาเหล่านี้กลับยังภูมิลำเนาประเทศของตน มักจะกลายเป็นผู้สนับสนุนต่อประเทศที่เคยได้รับการศึกษามา

3. นโยบายต่างประเทศ กล่าวคือ การมีส่วนร่วม การสนับสนุนโดยรวมต่อประชาคมระหว่างประเทศ ขับเคลื่อนโครงการระหว่างประเทศ และการร่วมมือกันเพื่อกำหนดผลลัพธ์ระหว่างประเทศ อันจะนำมาซึ่งการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

4. องค์การภายในประเทศ กล่าวคือ องค์การภายในประเทศจะเป็นฟันเฟืองหลักในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศ และแสดงถึงความสามารถในการแข่งขัน ความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรม ความสามารถในการส่งเสริมองค์กรและการพาณิชย์ แม้ว่าองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับระบบเศรษฐกิจนี้จะดูเหมือนเป็น Hard Power มากกว่าการที่จะเป็น Soft Power แต่ดัชนีชี้วัดในหัวข้อนี้ จะมุ่งเน้นไปที่การจับความน่าดึงดูดของโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศเหล่านี้ ที่ส่งผลกระทบอย่างมีนัยต่อ Soft Power จากมุมมองของนักลงทุนภายนอกในแง่ของความง่ายในการดำเนินธุรกิจ ความสามารถในการแข่งขัน, ส่งเสริมองค์กร, การพาณิชย์ และการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ

5. ดิจิทัลและเทคโนโลยี กล่าวคือ ในสังคมปัจจุบันนี้ ดิจิทัลหรือเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในวิถีชีวิตในแต่วันเป็นอย่างยิ่ง ไม่เว้นแม้แต่ การปฏิสัมพันธ์กับคนรอบข้าง การทำธุรกิจซื้อ-ขายผ่านช่องทางออนไลน์ หรือแม้แต่การรับส่งข่าวสารในแต่วัน ล้วนมีการขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี เช่นเดียวกับนโยบายต่างประเทศ การทูตสาธารณะ รวมถึง Soft Power ที่นำเทคโนโลยีมาใช้ มีความเชื่อมโยงกับโลกดิจิทัล และการใช้การทูตดิจิทัลผ่านแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย

6. ภาครัฐ กล่าวคือ ค่านิยมทางการเมืองของรัฐ สถาบันสาธารณะ และผลลัพธ์ของนโยบายสาธารณะที่สำคัญ ซึ่งเป็นตัวชี้วัดเกี่ยวกับเสรีภาพส่วนบุคคล สิทธิมนุษยชน การพัฒนามนุษย์ ความรุนแรงในสังคม และประสิทธิภาพของรัฐบาลว่าประเทศใดมีรูปแบบการปกครองที่น่าดึงดูดใจและประสิทธิภาพสามารถส่งผลในเชิงบวกต่อพลเมืองของตนได้อย่างไร ระบบการทำงานที่ดีของรัฐบาลมักจะดึงดูดพันธมิตรที่มีศักยภาพสำหรับความร่วมมือระหว่างประเทศ

ผู้วิจัยได้สรุปแนวความคิด Soft Power ว่า “พลังแฝง” กล่าวคือเป็นพลังที่ซ่อนอยู่ภายใน ไม่สามารถแสดงออกมาให้เห็นได้อย่างชัดเจน แต่เป็นพลังที่มีส่วนประกอบต่าง ๆ อย่างละเอียดละน้อย และใช้ระยะเวลาในการสั่งสมส่วนประกอบต่าง ๆ ซึ่งพลังแฝงนี้สามารถส่งอิทธิพลในด้านการดึงดูดใจ ให้เกิดความชื่นชอบ ชื่นชม และคล้อยตามอย่างเต็มใจ โดยปราศจากการบีบบังคับหรือให้สินทรัพย์ตอบแทนกับผู้ที่ถูกใช้พลัง

แนวคิด FDI กับ Soft Power

เป็นที่ทราบโดยทั่วกันว่าประเทศไทย มีการเปลี่ยนระบบการปกครองจากระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาสู่ระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขภายใต้รัฐธรรมนูญ ซึ่งถ้าหากพิจารณาผิวเผินแล้วอาจกล่าวได้ว่า ระบบการปกครองของไทยจะมีลักษณะคล้ายคลึงกับญี่ปุ่นคือ มีรูปแบบการปกครองที่เป็นประชาธิปไตยเช่นเดียวกัน และญี่ปุ่นมีสมเด็จพระจักรพรรดิอยู่ในฐานะเป็นประมุขรัฐเช่นเดียวกับไทยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขของประเทศแต่เมื่อพิจารณาถึงรายละเอียดเกี่ยวกับประชาธิปไตยของไทยและญี่ปุ่นแล้วจะพบว่ามีความแตกต่างกันหลายประเด็น

ไชยวัฒน์ คำชู และ นิธิ เนื่องจำนงค์ (2558) ได้กล่าวถึงกรณีศึกษาประชาธิปไตยในญี่ปุ่นและประเทศไทย ไว้ว่า ญี่ปุ่นเป็นประเทศแรกในเอเชียที่มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญในช่วงระหว่าง ค.ศ. 1918-1932 แต่ระบอบประชาธิปไตยของญี่ปุ่น ไม่เคยเกิดเหตุการณ์รัฐประหารเลยแม้แต่ครั้งเดียว ยาวนานจวบจนปัจจุบัน ซึ่งสะท้อนได้ถึงความยอมรับในกฎกติกาตามระบอบประชาธิปไตยและที่มีความเข้มแข็ง มั่นคงและยั่งยืนของระบอบประชาธิปไตยในญี่ปุ่น แต่เทียบกับประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาสู่กษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญ ใน ค.ศ. 1932 (พ.ศ. 2475) จวบจนถึงปีปัจจุบัน ค.ศ. 2021 (พ.ศ. 2564) เป็นช่วงระยะเวลาเกือบ 90 ปี เกิดเหตุการณ์การรัฐประหารมากถึง 13 ครั้ง มีรัฐธรรมนูญมากถึง 20 ฉบับ พร้อมกับการเปลี่ยนผ่านกลับไปกลับมาระหว่างประชาธิปไตย และเผด็จการอำนาจนิยม โดยการกระทำรัฐประหารยึดอำนาจการบริหารของคณะรัฐบาลพลเรือน โดยคณะทหาร สะท้อนถึงความอ่อนแอในระบบประชาธิปไตย ที่ไม่ได้เล่นกันตามกติกา

รพีพัฒน์ อิงคสิทธิ์ (2563) ได้ศึกษาในเรื่อง ประชาธิปไตยหรือเผด็จการ ระบอบไหนพาเศรษฐกิจไปได้ไกลกว่า? ในการศึกษาชิ้นนี้ได้เปรียบเทียบระหว่างประชาธิปไตยกับการพัฒนาเศรษฐกิจ และ เผด็จการกับการพัฒนาเศรษฐกิจ รพีพัฒน์ให้ความเห็นว่า ในระบบประชาธิปไตยนั้นรัฐบาลจะได้รับแรงกดดันจากชนชั้นแรงงานอันนำมาซึ่งอัตราค่าจ้างแรงงานที่สูงขึ้น ซึ่งจะส่งผลในทางลบกับนักลงทุน แต่ก็จะได้ความมั่นใจในสินทรัพย์การลงทุนจากการรับรองและคุ้มครองของรัฐบาลในระบบประชาธิปไตย และจะแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงเมื่อเทียบกับ ระบบเผด็จการในการพัฒนาเศรษฐกิจนั้น รัฐบาลเผด็จการจะมีอำนาจในการตัดสินใจที่เบ็ดเสร็จและเด็ดขาด ซึ่งช่วยให้สามารถจัดสรรทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพในระยะยาว โดยที่ไม่ได้คำนึงถึงแรงกดดันจากชนชั้นแรงงาน ทั้งนี้จะต้องอยู่ในเงื่อนไขของความเป็นเผด็จการผู้การุณย์ (Benevolent Dictator)

Graeme and Emmanuel (2011) ได้มีศึกษาเรื่องการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ประเภพระบอบการปกครอง และการประท้วงด้านแรงงานในการพัฒนาประเทศ ของ ได้สรุปความไว้ว่า ถึงแม้ว่าจะเป็นประเทศประชาธิปไตย แต่ถ้าหากเกิดความไม่สงบ หรือการประท้วงของชนชั้นแรงงานก็ไม่ส่งผลดีในมุมมองของบรรษัทข้ามชาติ และในทางกลับกัน สิ่งที่บรรษัทข้ามชาติต้องการคือประเทศที่มีความพร้อมที่ดีในการรองรับการลงทุนจากต่างประเทศ

MacDonald (2017) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ Soft Power ต่อ FDI พบว่าการลดลงของ Soft Power ในประเทศนั้น ๆ มีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อการลดลงของปริมาณการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) เมื่อประมวลข้อมูลต่าง ๆ ผู้วิจัยวิเคราะห์เปรียบเทียบกับไทย การลงทุนในไทยจะมีสิทธิในการลงทุนอย่างเสรี ในทุกช่วงของรัฐบาล อนึ่งอาจเป็นเพราะการยึดถือตามคำสัญญาตั้งแต่ในช่วงเริ่มแรกของการเปิดรับเงินลงทุนจากต่างประเทศที่ให้สัญญากับนักลงทุนต่างชาติว่าจะไม่ยึดสิทธิของผู้ลงทุนเป็นของรัฐ และด้วยการสร้างความไว้วางใจด้วยระยะเวลาอันยาวนานให้กับนักลงทุนต่างชาติเสมอมาถึงสิทธิและความเสรีในการลงทุนหรือถอนเงินลงทุนกลับคืน ทั้งในช่วงของรัฐบาลพลเรือนและรัฐบาลทหาร เพราะฉะนั้นแล้ว การที่ไทยมีการเปลี่ยนระบบการเมืองเป็นประชาธิปไตย ถึงแม้ว่าจะไม่ใช่ประชาธิปไตยที่สมบูรณ์เต็มระบบ แต่ยังคงเสถียรภาพทางมาตรการส่งเสริมการลงทุน โดยรักษาสหสิทธิ และเสรีภาพให้กับนักลงทุนต่างชาติอย่างต่อเนื่องเสมอมา จึงเกิดเป็นภาพลักษณ์ในการเชื่อมั่น ไว้วางใจในการเมืองของไทยในด้านมาตรการส่งเสริมการลงทุนของไทยทั้งในช่วงของรัฐบาลพลเรือนและรัฐบาลทหาร

ผู้วิจัยได้สรุปแนวคิด FDI กับ Soft Power พบว่า เมื่อธุรกิจใดมีความต้องการที่จะขยายกิจการโดยการลงทุนในต่างประเทศแล้ว ก็จะทำให้การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับประเทศนั้น ๆ เช่น สาธารณูปโภคพื้นฐาน, จำนวนประชากรในวัยทำงาน, ค่าแรงขั้นต่ำ, ภูมิประเทศและภูมิอากาศ, เสถียรภาพทางการเมืองการปกครอง, กฎระเบียบข้อบังคับสำหรับการเริ่มต้นทำธุรกิจ ภาษี รวมถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อธุรกิจเช่น ปัจจัยด้านการตลาด เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้จึงเป็นปัจจัยหลักและปัจจัยพื้นฐานที่สามารถมองเห็นจับต้องได้ เพื่อนำมาคำนวณเป็นต้นทุนและระยะคืนทุนในการทำธุรกิจ ซึ่งนอกเหนือจากข้อมูลและปัจจัยหลักที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ปัจจัยในด้าน Soft Power ซึ่งเป็นปัจจัยนามธรรมก็มีส่วนสำคัญที่จะส่งผลต่อความรู้สึกของนักลงทุน โดยก่อให้เกิดความรู้สึกอยากหรือไม่อยากไปลงทุนในประเทศนั้น ๆ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องความดึงดูดใจของไทยต่อการลงทุนโดยตรงจากญี่ปุ่น โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) เก็บข้อมูลจากการวิจัยเอกสาร (Document Research) และวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) ซึ่งผู้วิจัยกำหนดเป็นผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ (key-informants) เพื่อการเข้าถึงข้อมูลได้สะดวกและตรงตามวัตถุประสงค์งานวิจัย โดยผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 รวบรวมข้อมูลการสำรวจแนวโน้มทางเศรษฐกิจของบริษัทร่วมทุนญี่ปุ่นในประเทศไทย โดยคณะสำรวจเศรษฐกิจ หอการค้าญี่ปุ่น-กรุงเทพฯ ในช่วงน.ส.ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ถึง พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ตั้งแต่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2556-16 กรกฎาคม พ.ศ. 2562 และข้อมูลเกี่ยวกับการลงทุนโดยตรงของประเทศญี่ปุ่น บทความวิชาการ แนวคิดทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องต่างๆ ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวบรวมเพื่อนำมาสรุปผลวิเคราะห์

ขั้นตอนที่ 2 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์ความคิดเห็นจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ (key-informants) เพื่อเก็บข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ร่วมกับ ขั้นตอนที่ 1

ขั้นตอนที่ 3 การสรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล รวมทั้งข้อเสนอแนะ โดยใช้ข้อมูลจากการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2 ทั้งนี้ อาศัยวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็นประเด็นในการพิจารณา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรได้แก่ กลุ่มบริษัทขนาดกลางและขนาดเล็ก โดยที่มีทุนจดทะเบียนตั้งแต่ 2-30 ล้านบาท โดยศึกษาเฉพาะกลุ่มตัวอย่างบริษัทที่มีการจดทะเบียนเริ่มต้นธุรกิจ และขยายขอบเขตธุรกิจในช่วง น.ส.ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร 30 มิถุนายน พ.ศ. 2556 ถึง พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2562 โดยกำหนดเป็นกลุ่มบริษัทที่ไม่ใช่ภาคการผลิต จะประกอบไปด้วย 3 กลุ่มธุรกิจหลักดังนี้ 1) กลุ่มการเงินและการประกันภัย 2) กลุ่มค้าปลีก ค้าส่ง และบำรุงรักษายานยนต์และจักรยายนต์ 3) กลุ่มธุรกิจอื่นๆ แต่จะมีเพียงกลุ่มการเงินและการประกันภัย และกลุ่มธุรกิจค้าปลีก ค้าส่ง และบำรุงรักษายานยนต์ และจักรยายนต์ ที่สามารถเก็บข้อมูลได้ เนื่องจากกลุ่มธุรกิจอื่น ๆ นั้น เป็นธุรกิจนานาประเภทที่ไม่สามารถระบุกลุ่มธุรกิจที่ชัดเจนได้

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีทั้งสิ้นจำนวน 8 บริษัท ซึ่งผู้วิจัยกำหนดเป็นผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ (key-informants) เป็นระดับผู้บริหารบริษัทผู้เป็นกลุ่มการเงิน การประกันภัย และกลุ่มค้าปลีก ค้าส่งฯ ที่มีขนาดกลางและเล็ก คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้จำนวน 8 ราย หลังจากนั้นผู้วิจัยจะดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่กำหนดตามระยะเวลาการวิจัยที่กำหนด

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยผู้วิจัยจะกำหนดกรอบของประเด็นคำถามหลักที่ต้องการจะเก็บข้อมูลคำตอบ แต่ก็เปิดโอกาสให้กลุ่มผู้ให้ข้อมูล สามารถพูดถึงรายละเอียด รวมถึงการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ได้อย่างอิสระ โดยที่ผู้วิจัยจะสอบถามเพิ่มเติมในแต่ละประเด็น และพยายามประคองกรอบเพื่อไม่ให้หลุดประเด็นการซักถาม ซึ่งใช้ภาษาญี่ปุ่นในการพูดคุยสอบถาม และมีรายละเอียดดังนี้

1. กรอบคำถามการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) จะใช้เป็นแบบสัมภาษณ์กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลบริษัทญี่ปุ่น โดยเนื้อหาในการสัมภาษณ์นั้น ผู้วิจัยจะกำหนดกรอบคำถามการสัมภาษณ์ไว้อย่างชัดเจนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย แต่เปิดโอกาสให้ผู้ถูกสัมภาษณ์สามารถอธิบาย เล่าถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ในประเด็นคำถามที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้นั้น เพื่อให้ได้คำตอบตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยแบ่งกรอบคำถามออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการเมืองไทย (1) โดยพูดคุยสอบถามถึงความเชื่อมั่นในการลงทุนในไทย ระหว่างคณะรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งคือ คณะรัฐบาลของ น.ส.ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร และคณะรัฐบาลที่มาจากการรัฐประหาร พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ว่ามีผลต่อการมาลงทุนยังประเทศไทย หรือไม่อย่างไร (2) แรงจูงใจในการมาลงทุนในประเทศไทย นโยบายส่งเสริมการลงทุนของทั้งสองช่วงรัฐบาล (3) ความเป็นไปได้ในการเพิ่มทุนหรือขยายกิจการในประเทศไทย ต้องการให้รัฐบาลออกมาตรการการอย่างไรเพื่อเป็นการสนับสนุนให้นักลงทุนญี่ปุ่นเพิ่มความมั่นใจในการมาลงทุนยังประเทศไทย

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นส่วนตัว ของผู้ให้สัมภาษณ์ เนื่องจากการที่จะมาลงทุนในประเทศไทยนั้น ไม่ใช่เพียงการตัดสินใจจากคน คนเดียว แต่จะต้องผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารในองค์กรนั้นๆ ซึ่งผู้วิจัย

ต้องการทราบถึงความคิดเห็นส่วนตัวของผู้ที่ให้สัมภาษณ์ว่า คิดเห็นเป็นอย่างไร ในสภาวะความเป็นจริง แตกต่างจากการเสกสื่อต่าง ๆ หรือไม่อย่างไร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล 2 วิธีประกอบกัน ได้แก่ การเก็บข้อมูลจากเอกสารและการเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยมีรายละเอียดในการเก็บข้อมูล ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ทบทวนวรรณกรรม งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการลงทุนโดยตรงจากประเทศญี่ปุ่น บทความทางวิชาการ รวมถึงแหล่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม โดยจัดเป็นข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) เนื่องจากเป็นข้อมูลในช่วงปัจจุบัน ผู้วิจัยลงพื้นที่ภาคสนาม โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview)

การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ (Comparative analysis) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์เนื้อหาของข้อมูลที่รวบรวมมาได้ทั้งหมด เมื่อดำเนินการตามขั้นตอนข้างต้นแล้วเสร็จ จึงนำเสนอข้อมูลโดยวิธีวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive analysis) โดยผู้วิจัยจะนำข้อมูลจากแหล่งปฐมภูมิทั้งหมดที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) การจดบันทึก การถ่ายภาพ และข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิ ได้แก่ หนังสือ บทความทางวิชาการ งานวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต และข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ มาทำการจำแนกตามข้อมูลที่ผู้วิจัยตั้งประเด็นวิจัยให้ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์งานวิจัย แล้วจึงนำเสนอข้อมูลการวิจัยในเชิงพรรณนา (Descriptive analysis) เขียนเป็นรายงานผลการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพการเมืองไทยกับการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากญี่ปุ่นในช่วงตั้งแต่ น.ส.ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร 30 มิถุนายน พ.ศ. 2556 ถึง พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2562

พบว่าสภาพทางการเมืองของไทยทั้งในช่วงตั้งแต่ น.ส.ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร 30 มิถุนายน พ.ศ. 2556-7 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 หรือในงานวิจัยฉบับนี้เรียกว่ารัฐบาลพลเรือน และในช่วงของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ตั้งแต่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557-16 กรกฎาคม พ.ศ. 2562 หรือในงานวิจัยฉบับนี้เรียกว่ารัฐบาลทหาร ข้อมูลจากกลุ่มนักลงทุนผู้ให้ข้อมูลสำคัญชาวญี่ปุ่นทั้ง 2 กลุ่มธุรกิจหลักประกอบไปด้วย 1. กลุ่มการเงินและการประกันภัย 2. กลุ่มค้าปลีก ค้าส่งและบำรุงรักษายานยนต์และจักรยานยนต์ โดยมีทุนจดทะเบียนตั้งแต่ 2-30 ล้านบาท ที่เข้ามาก่อตั้งและขยายฐานธุรกิจในประเทศไทยในช่วงเวลาดังกล่าว ซึ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญดังกล่าวนี้ได้ให้ความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า ไม่ว่าจะเป็นสภาพทางการเมืองของประเทศไทยจะเป็นการบริหารโดยรัฐบาลทหารหรือรัฐบาลพลเรือน ก็ไม่ส่งผลกระทบต่อความน่าดึงดูดในการมาลงทุนโดยตรงจากประเทศญี่ปุ่นมายังประเทศไทย และกลุ่มนักลงทุนดังกล่าวนี้ไม่ได้มีการวิตกกังวลกับการที่ประเทศไทยจะมีการบริหารงานโดยรัฐบาลทหาร เนื่องจากการเมืองของไทยนั้นไม่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจของตน นโยบายในการส่งเสริมการลงทุนที่เกิดขึ้นในช่วงรัฐบาลพลเรือนนั้นถูกสานต่อโดยรัฐบาลทหาร และไม่ว่าจะเป็นสภาพทางการเมืองแบบใด ธุรกิจของตนก็ยังสามารถดำเนินกิจการได้อย่างต่อเนื่อง ทั้งในช่วงรัฐบาลพลเรือนหรือรัฐบาลทหาร อนึ่งเพราะการบริหารและการ

จัดการโดยรวมของรัฐบาลรวมถึงนโยบายการสนับสนุนการลงทุนของรัฐบาลทหารไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจาก รัฐบาลพลเรือนแต่อย่างใด และถึงแม้ว่าจะเป็นการบริหารประเทศด้วยรัฐบาลทหาร การดำเนินธุรกิจหรือการ ดำเนินชีวิตในสังคมยังคงมีความปลอดภัยในชีวิต และความมั่นคงในทรัพย์สินการลงทุน อีกทั้งยังมีเสถียรภาพ ความสะดวกสบาย และยังคงมีอิสระเสรีในการดำเนินชีวิตและดำเนินธุรกิจได้เช่นเดิม ดังนั้นจากการศึกษา ในงานวิจัยฉบับนี้จึงสรุปได้ว่าสภาพทางการเมืองของไทยไม่ว่าจะเป็นรัฐบาลพลเรือนหรือรัฐบาลทหารก็ได้ส่งผล กระทบต่อความน่าดึงดูดในการลงทุนในไทยของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลนักลงทุนญี่ปุ่นในกลุ่มการเงินและการประกันภัย และกลุ่มค้าปลีก,ค้าส่งและบำรุงรักษายานยนต์และจักรยานยนต์

2. ผลการศึกษา Soft Power ของไทยกับดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากญี่ปุ่นในช่วงตั้งแต่ น.ส.ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร 30 มิถุนายน พ.ศ. 2556 ถึง พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2562

ข้อมูลจากกลุ่มนักลงทุนผู้ให้ข้อมูลสำคัญชาวญี่ปุ่นทั้ง 2 กลุ่มธุรกิจหลักประกอบไปด้วย 1. กลุ่มการเงิน และการประกันภัย 2. กลุ่มค้าปลีก ค้าส่งและบำรุงรักษายานยนต์และจักรยานยนต์ โดยมีทุนจดทะเบียนตั้งแต่ 2-30 ล้านบาท ที่เข้ามาก่อตั้งและขยายฐานธุรกิจในประเทศไทยในช่วงเวลาดังกล่าว ให้ความเห็นไปในทิศทาง เดียวกันว่าประเทศไทยมีทรัพยากร Soft Power อยู่หลากหลายด้าน ซึ่งล้วนเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและเป็นสิ่งที่ ส่งผลต่อความรู้สึกให้เกิดความชื่นชอบในประเทศไทย

2.1 Soft Power ทางวัฒนธรรม ของประเทศไทยนั้นมีวัฒนธรรม ที่คล้ายคลึงกับกับประเทศญี่ปุ่น ทั้งในแง่ของของความพิถีพิถันในเรื่องอาหารอุปโภค-บริโภค ศาสนา ประเพณีประจำท้องถิ่นในแต่ละภูมิภาค รูปแบบการปกครอง วิถีในการดำเนินชีวิตของประชากรในประเทศ และรวมถึงลักษณะนิสัยพื้นฐานของคนไทย ที่ มีความขยัน อดทน มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อคนรอบข้าง ความสะดวกสบายในการดำเนินชีวิต สิ่งเหล่านี้ส่งผลให้ นักธุรกิจชาวญี่ปุ่นที่มาประจำการยังประเทศไทย รู้สึกว่าไม่ได้มีความเปลี่ยนแปลงในสภาพแวดล้อมในการดำเนิน ชีวิตจากการที่ต้องมาทำงานยังประเทศไทย อีกทั้งบรรยากาศในการทำงานในประเทศไทยมีความผ่อนคลายมากกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับบรรยากาศการทำงานในประเทศญี่ปุ่น วัฒนธรรมในการใช้ชีวิตและการทำงานของไทยเหล่านี้ เป็นหนึ่งในเหตุผลที่นักธุรกิจชาวญี่ปุ่นเลือกที่จะมาลงทุนยังประเทศไทย

2.2 Soft Power ในด้านการเมืองภายในประเทศไทยถึงแม้ว่าจะเกิดเหตุการณ์ไม่สงบทางการเมืองอยู่ บ่อยครั้ง และแม้ว่าบางช่วงเวลาจะเป็นการบริหารงานด้วยรัฐบาลทหาร แต่ไม่ได้ให้ความรู้สึกที่แตกต่างกับการ บริหารงานด้วยรัฐบาลพลเรือน ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินการลงทุน ความสะดวก สบาย อิสระเสรีในการ ดำเนินชีวิตและธุรกิจ ยังดำเนินต่อไปได้โดยปกติ รัฐบาลทหารของไทยไม่ได้มีการลดทอนสิทธิเสรีภาพของนักลงทุน ต่างชาติ รวมถึงความมั่นคงในธุรกิจที่ลงทุนแต่อย่างใด รัฐบาลทหารยังคงสานต่อนโยบายส่งเสริมการลงทุน ต่อเนื่องจากรัฐบาลพลเรือน ซึ่งสิ่งเหล่านี้อาจจะเป็นเพราะประเทศไทยมีรูปแบบการปกครองที่เป็นเอกลักษณ์ เฉพาะตัว ที่ถึงแม้ว่าจะมีการทหารทำการรัฐประหารยึดอำนาจการบริหารจากรัฐบาลพลเรือน และแต่งตั้งคณะทำงาน ที่มาจากทหารมาบริหารประเทศนั้น ก็สามารถสานต่อแนวทางการบริหารของรัฐบาลพลเรือนได้อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งการรัฐประหารของไทยเป็นการทำการโดยละมุนละม่อม ไม่เกิดการเสียชีวิตของผู้ที่เห็นต่าง และยังคงไว้ซึ่ง สิทธิประโยชน์ และนโยบายส่งเสริมการลงทุนที่นักลงทุนญี่ปุ่นเคยได้รับในช่วงรัฐบาลพลเรือน ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็น

ว่ารูปแบบทางการเมืองของไทยเช่นนี้คือ Soft Power ของไทยในแง่ของค่านิยมทางการเมืองของไทยที่บ่มเพาะด้วยระยะเวลาอันยาวนาน

2.3 Soft Power ในด้านนโยบายต่างประเทศของไทยนั้น ประเทศไทยมีนโยบายการดำเนินงานต่างประเทศทั้งเพื่อกระชับความสัมพันธ์ เป็นมิตร และการขับเคลื่อนโครงการระหว่างประเทศ รวมถึงความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนาในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ซึ่งบ่งบอกถึงความเป็นเอกภาพของไทยที่ไม่ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงจากรัฐบาลพลเรือนเป็นรัฐบาลทหาร ไทยก็ยังคงมีการสานต่อนโยบายด้านต่างประเทศอย่างต่อเนื่องอย่างชัดเจน และเป็นมิตร โดยไม่มีการละเมิดสิทธิมนุษยชน และการใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหาต่าง ๆ จึงก่อให้เกิดความเชื่อมั่นต่อประเทศไทยในสายตานานาชาติได้ อีกทั้งการส่งเสริมให้เกิดการลงทุนอย่างต่อเนื่องไม่ว่าจะเป็นช่วงของรัฐบาลพลเรือนหรือรัฐบาลทหาร การดำเนินงานนโยบายเช่นนี้ส่งผลดีต่อการลงทุนโดยตรงมายังประเทศไทยเป็นอย่างมาก เนื่องจากเมื่อนักลงทุนชาวญี่ปุ่นมีความต้องการจะขยายขนาดธุรกิจไปยังประเทศอื่น ๆ แล้ว ความต่อเนื่องของนโยบายหรือสิทธิประโยชน์ที่มอบให้กับนักลงทุนชาวญี่ปุ่น เช่น BOI, FTA, JTEPA และอื่น ๆ ทั้งในช่วงรัฐบาลทหารและรัฐบาลพลเรือนนั้น จะส่งผลต่อความเชื่อมั่นในการมาลงทุนยังประเทศไทย เช่นการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ สัมมนาเชิญชวนนักลงทุน สิ่งนี้เกิดประโยชน์แก่นักลงทุนญี่ปุ่นที่ต้องการมาลงทุนยังประเทศไทยเป็นอย่างมาก หรือการจัดงานสัมมนาเชิญชวน ไทยก็ได้มีการจัดทำกิจกรรมดังกล่าวขึ้นอย่างต่อเนื่องไม่ว่าจะเป็นในช่วงของรัฐบาลพลเรือนหรือรัฐบาลทหารเป็นการเสริมความมั่นใจให้กับนักลงทุนผู้ที่ต้องการจะมาลงทุนยังประเทศไทยได้เป็นอย่างดี

3. แนวทางการส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศของในประเทศไทย

ข้อมูลจากกลุ่มนักลงทุนผู้ให้ข้อมูลสำคัญชาวญี่ปุ่นทั้ง 2 กลุ่มธุรกิจหลักประกอบไปด้วย 1. กลุ่มการเงินและการประกันภัย 2. กลุ่มค้าปลีก ค้าส่ง และบำรุงรักษายานยนต์และจักรยานยนต์ ที่มีทุนจดทะเบียนตั้งแต่ 2-30 ล้านบาท ที่เข้ามาก่อตั้งและขยายฐานธุรกิจในประเทศไทยในช่วงเวลาดังกล่าว มีผลการศึกษาแนวทางการส่งเสริมการลงทุน ดังนี้

3.1 นักธุรกิจชาวญี่ปุ่นที่เข้ามาลงทุนยังประเทศไทย สำหรับธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก ส่วนใหญ่จะมาในลักษณะของห่วงโซ่อุปทาน ซึ่งเกิดจากการถูกชักชวนจากคู่ค้าที่ประจำการอยู่ที่ประเทศไทย ปัญหาที่พบคือนักลงทุนส่วนใหญ่ยังขาดความเข้าใจในเรื่องของกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ในการเข้ามาลงทุนยังประเทศไทย อาจเป็นเพราะการเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้ยากและการผิดพลาดจากการสื่อสารหรือขั้นตอนที่ยุ่งยากมากเกินไปสำหรับนักลงทุนชาวญี่ปุ่น อีกทั้งสิทธิประโยชน์ในการส่งเสริมการลงทุนที่ไทยมอบให้นักลงทุนญี่ปุ่น มักจะเป็นกลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่ที่ได้รับสิทธิประโยชน์ แต่ในกลุ่มธุรกิจขนาดกลาง-เล็ก มักจะไม่สามารถเข้าถึงสิทธิประโยชน์ดังกล่าวได้ ด้วยคนญี่ปุ่นค่อนข้างมีลักษณะชาตินิยม จึงไม่ชำนาญภาษาต่างประเทศ หรือภาษาอังกฤษเท่าไรนัก ดังนั้นจึงมีแนวทางในการส่งเสริม ดังนี้

เพิ่มตัวเลือกในการแสดงภาษาเป็นภาษาญี่ปุ่น ในการประชาสัมพันธ์เชิญชวนนักลงทุนญี่ปุ่นให้เกิดความสนใจในการมาลงทุนยังไทย โดยการเผยแพร่ข้อมูลตามเว็บไซต์แต่ละแหล่งข้อมูลของการมาลงทุนยังไทย นักลงทุนญี่ปุ่นก็จะสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างง่ายดายมากขึ้น

3.2 สิทธิประโยชน์ในการลงทุน และกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ในการจดทะเบียนบริษัทสำหรับชาวต่างชาติ นั้น จะมีข้อบังคับหลัก ๆ คือ ชาวต่างชาติจะสามารถถือหุ้นได้เพียง 49% (หากไม่ยื่นเรื่องขอใบประกอบธุรกิจต่างชาติ) แต่สำหรับธุรกิจที่มีเงินลงทุนสูงสามารถเข้าถึงสิทธิ BOI โดยสามารถถือหุ้นได้เต็ม 100% ดังนั้นจึงมีแนวทางในการส่งเสริม ดังนี้

ควรจะทำให้การเริ่มต้นลงทุนทำธุรกิจที่ประเทศไทยเป็นเรื่องง่ายเพื่อให้ปริมาณการเริ่มต้นการลงทุนที่เพิ่มจำนวนมากยิ่งขึ้น เช่น ลดจำนวนเงินลงทุนขั้นต่ำเป็น 1 ล้านบาทสำหรับนักลงทุนประมาณจำกัด หรืออาจจะเพิ่มเงื่อนไขในการลงทุน เช่น ถ้าหากลงทุนเริ่มต้น 10 ล้านบาทสามารถถือครองหุ้นได้ 100% ในกรณีที่บริษัทนั้น ๆ ต้องการสิทธิขาดในการบริหารงานในองค์กร และสำหรับกลุ่มนักลงทุนชาวญี่ปุ่นที่มีทุนทรัพย์สูง แต่ไม่เข้าข่ายการได้รับสิทธิ BOI หรือใบประกอบธุรกิจต่างชาติ

3.3 จำนวนเงินทุนขั้นต่ำในการจดทะเบียนบริษัทจะเป็น 2 ล้านบาท และสัดส่วนจำนวนพนักงานคนไทย 4 คนต่อพนักงานต่างชาติ 1 คน แต่ถ้าหากยื่นเรื่องขอใบประกอบธุรกิจต่างชาติก็สามารถดำเนินการโดยไม่ต้องมีสัดส่วนพนักงาน 4:1 ได้ แต่ในขั้นตอนของการขอใบประกอบธุรกิจต่างชาตินั้น ก็มีเงื่อนไขและการตรวจสอบที่นักลงทุนญี่ปุ่นหลายท่านให้ความเห็นว่ายุ่งยาก และได้รับใบประกอบธุรกิจต่างชาติได้ยาก ดังนั้นจึงมีแนวทางในการส่งเสริม ดังนี้

การลดสัดส่วนอัตราพนักงานคนไทยต่อคนญี่ปุ่นลง เช่น ขึ้นต่ำคนไทย 2 คนต่อคนญี่ปุ่น 1 คน ในกรณีที่ต้องการตั้งสำนักงานในประเทศไทยเพื่อเป็นศูนย์กลางในการทำธุรกิจกับชาติอาเซียนหรือกลุ่มธุรกิจขนาดเล็ก ซึ่งในกรณีบริษัทญี่ปุ่นที่ต้องการลงทุนเพื่อประกอบธุรกิจในไทยแล้ว ผู้วิจัยมีความคิดว่าอย่างไรเสีย จะต้องเกิดการจ้างงานพนักงานคนไทยมากกว่า 4 คนตามกฎหมายกำหนดอย่างแน่นอน

3.4 Visa Work Permit ที่สามารถต่ออายุได้เพียงครั้ง 1 ปีและการจัดเตรียมเอกสารในการทำธุรกรรมต่ออายุ Visa Work Permit จำเป็นจะต้องใช้เอกสารเป็นจำนวนมากและใช้เวลาในการจัดเตรียมค่อนข้างมาก ดังนั้นจึงมีแนวทางในการส่งเสริม ดังนี้

การต่ออายุ Visa Work Permit ด้วยเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตในปัจจุบัน การปรับรูปแบบให้เป็นแบบ Paperless และใช้เอกสารอิเล็กทรอนิกส์แทน อีกทั้งการเพิ่มรูปแบบในการต่ออายุ Visa Work Permit ให้แก่นักลงทุนเช่น 1 ปี, 3 ปี และ 5 ปี โดยการเพิ่มอัตราค่าธรรมเนียมในการต่ออายุ เพื่อเป็นทางเลือกให้นักลงทุน ซึ่งเป็นการเพิ่มความสะดวกในการสานต่อการบริหารกิจการในประเทศไทย และเพิ่มโอกาสให้นักลงทุนต่างชาติของบริษัทนั้น ๆ ขยายกิจการการลงทุนในสาขาอื่น ๆ ได้

อภิปรายผล

1. สภาพการเมืองไทยกับการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากญี่ปุ่นในช่วงตั้งแต่ น.ส.ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร 30 มิถุนายน พ.ศ. 2556 ถึง พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2562 จากผลการวิจัยพบว่าสภาพการเมืองไทยที่เกิดปัญหาต่าง ๆ ขึ้น ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงคณะรัฐบาล แต่ไม่ว่าจะเป็นรัฐบาลทหารหรือรัฐบาลพลเรือนก็ไม่ได้ส่งผลกระทบใด ๆ ต่อธุรกิจของคนญี่ปุ่น และไม่ได้ส่งผลกระทบต่อความน่าดึงดูดในการลงทุนในไทยของกลุ่มธุรกิจคนญี่ปุ่น แต่รัฐบาลทหารอาจจะส่งผลในแง่ของความรู้สึกที่นักลงทุนญี่ปุ่นไม่คุ้นชิน เนื่องจาก

ประเทศญี่ปุ่นจะเป็นรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งมาโดยตลอด สอดคล้องกับรายงานการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ฉบับรายปี 2560 ของ ธนาคารแห่งประเทศไทย (2561) ที่พบว่า แม้มีการการทำรัฐประหาร ในปี 2557 ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงคณะรัฐบาล น.ส.ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ไปเป็นรัฐบาลของพล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ไม่ได้ทำให้การลงทุนโดยตรงจากญี่ปุ่นมีมูลค่าลดลงแต่อย่างใด ประเทศญี่ปุ่นยังเป็นประเทศอันดับ 1 ที่มียอดเงินลงทุนโดยตรงเข้ามาในประเทศไทยมากที่สุด ระหว่างปี 2557-2560 และสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของนายอิโรกิ มิทสึมาตะ ประธานกรรมการองค์การส่งเสริมการค้าต่างประเทศของญี่ปุ่น (เจโทร กรุงเทพฯ) (กรุงเทพธุรกิจ, 2562) ที่กล่าวว่า นักลงทุนญี่ปุ่นที่มีแผนที่จะเข้ามาลงทุนในประเทศไทยยังมีความมั่นใจที่จะเข้ามาลงทุนในไทย และปัจจัยทางการเมืองของประเทศไทยที่ยังมีความไม่แน่นอนในปัจจุบัน ไม่ได้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้ามาทำธุรกิจหรือลงทุนในประเทศไทย โดยส่วนใหญ่ยังพร้อมที่จะเข้ามาลงทุนในอุตสาหกรรมต่าง ๆ ที่รัฐบาลไทยให้การสนับสนุน และยังสนใจที่จะลงทุนเพิ่มเติมในธุรกิจและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับภาคบริการ เช่น การท่องเที่ยว โรงแรม และร้านอาหาร และจากการสำรวจของเจโทรกรุงเทพฯ พบว่า มีบริษัทสัญชาติญี่ปุ่นที่เปิดธุรกิจในเมืองไทยมากกว่า 5,400 บริษัท นับได้ว่าเป็นจุดศูนย์รวมของบริษัทญี่ปุ่นที่ประกอบกิจการอุตสาหกรรมต่าง ๆ เริ่มตั้งแต่อุตสาหกรรมรถยนต์ไปจนถึงภาคการผลิตอื่น ๆ

2. Soft Power ของไทยกับดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากญี่ปุ่นในช่วงตั้งแต่ น.ส.ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร 30 มิถุนายน พ.ศ. 2556 ถึง พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2562 จากผลการวิจัย Soft Power ทั้ง 3 ด้านของไทย คือ 1. วัฒนธรรม 2. ด้านการเมืองภายในประเทศ และ 3. ด้านนโยบายต่างประเทศ พบว่า ประเทศไทยมีทรัพยากร Soft Power อยู่มากมายทั้ง 3 ด้าน ซึ่งล้วนเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและเป็นสิ่งที่ส่งผลต่อความรู้สึกให้เกิดความชื่นชอบ ความประทับใจในประเทศไทย อันเป็นผลดีกับการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากญี่ปุ่นให้มาลงทุนเพิ่มในประเทศไทย สอดคล้องกับการศึกษาของ สมบัติ วรินทร์นุวัตร (2555) ที่ศึกษาเรื่องมุมมองจากการสำรวจข้อมูลในโครงการการศึกษาสถานภาพและแนวโน้มการย้ายฐานธุรกิจของบริษัทสัญชาติญี่ปุ่นมายังประเทศไทย มีผลการศึกษาว่า ลักษณะโดยรวมของสังคมประเทศไทย มีการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยมาแต่โบราณ มีภาษาประจำชาติ วัฒนธรรมที่สวยงามของตนเองทั้งการใช้ชีวิตความเป็นอยู่และการแต่งกาย มีอาหารที่อร่อยและหลากหลาย ประชากรมีลักษณะ บุคลิกภาพ ที่เรียกว่ามีมนุษยสัมพันธ์สูง คือ การเข้ากับบุคคลอื่นได้ง่าย มีศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติที่ดี และยอมรับหรือมีความเชื่อว่าศาสนาทุกศาสนาสอนให้ทุกคนเป็นคนดี จึงทำให้ไม่มีปัญหาแบ่งแยกเชื้อชาติ ส่งผลให้ชาวต่างชาติรวมทั้งประเทศญี่ปุ่นเอง อยากที่จะเดินทางมาท่องเที่ยวหรือพำนักอาศัยอยู่ในประเทศไทย ส่วนด้านปัจจัยที่เอื้อประโยชน์ต่อการลงทุน ได้แก่ ความพร้อมด้านแรงงาน ความพร้อมของระบบสาธารณูปโภค ความพร้อมของระบบโลจิสติกส์ ความต่อเนื่องของนโยบายหรือสิทธิประโยชน์ที่มอบให้กับนักลงทุนชาวญี่ปุ่น ซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมให้ชาวญี่ปุ่นอยากมาลงทุนในประเทศไทยอย่างยิ่ง รวมทั้งการย้ายฐานธุรกิจของบริษัทสัญชาติญี่ปุ่นมายังประเทศไทย

3. แนวทางการส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาติของประเทศไทย จากผลการวิจัยพบว่า ควรเพิ่มหรือขยายสิทธิประโยชน์ที่มอบให้กับนักลงทุนชาวญี่ปุ่นให้ครอบคลุมทุกขนาดธุรกิจ การลดขั้นตอนหรือการช่วยอำนวยความสะดวกเรื่อง Visa, Work Permit เรื่องการบริหารจัดการการทำงานและอนุญาตให้ทำงานของคนต่างชาติดังที่เกี่ยวข้องกับการมาทำงานในประเทศไทย การปรับสิทธิประโยชน์ทางภาษีประเภทต่าง ๆ สอดคล้องกับการศึกษา

ของอิทธิพร มุทิตาเจริญ (2559) ที่ได้ศึกษาเรื่องสิทธิประโยชน์ทางภาษี และการดึงดูดนักลงทุนต่างชาติ แล้วผลการศึกษาชี้ว่า ดัชนีภาษีมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อการดึงดูด FDI เข้ามาในภูมิภาคของเรา แต่ปัจจัยที่มีผลกระทบสำคัญไม่ได้มีเพียงแค่อำนาจเท่านั้น พบว่า อีกปัจจัยหนึ่งที่มีนัยสำคัญเช่นกัน และมีขนาดความสำคัญมากกว่าดัชนีภาษี คือ คุณภาพของกฎระเบียบต่าง ๆ ของรัฐบาลว่าเอื้อให้เอกชนทำธุรกิจได้ง่ายขนาดไหน คุณภาพของกฎระเบียบต่าง ๆ ของรัฐบาลว่าเอื้อให้เอกชนทำธุรกิจได้สะดวกขึ้น ดังนั้นการช่วยให้นักลงทุนเข้าใจกฎระเบียบต่าง ๆ และปฏิบัติตามได้ง่ายขึ้นเป็นสิ่งสำคัญไม่แพ้กัน และสอดคล้องกับ มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจตามที่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เสนอต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรี (ครม.) วันที่ 14 กันยายน 2564 (prop2morrow.com, 2564) ที่เสนอสาระสำคัญ ดังนี้ 1) มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจและการลงทุนโดยการดึงดูดชาวต่างชาติที่มีศักยภาพสูงสู่ประเทศไทย และมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (สกท.) รับผิดชอบการดำเนินมาตรการฯ โดยพิจารณาจัดตั้งหน่วยบริการขึ้น เพื่อสนับสนุนและเชิญชวนให้ชาวต่างชาติที่มีศักยภาพสูงเข้ามาเป็นผู้พำนักระยะยาวในประเทศไทย 2) มอบหมายให้กระทรวงมหาดไทยพิจารณาความเหมาะสมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดวีซ่าประเภทผู้พำนักระยะยาวใหม่ รวมทั้งชื่อยกเว้นและสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง 3) มอบหมายให้กระทรวงแรงงาน พิจารณาความเหมาะสมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการทำงานและอนุญาตให้ทำงานของคนต่างด้าว 4) มอบหมายให้กระทรวงการคลัง พิจารณาความเหมาะสมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภาษีประเภทต่าง ๆ และระเบียบวิธีปฏิบัติด้านการศุลกากร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อส่งเสริมการลงทุน

1. กระทรวงพาณิชย์ ควรปรับลดสัดส่วนเงินทุนขั้นต่ำในการจดทะเบียน, สัดส่วนอัตราการจัดพนักงานคนไทยต่อพนักงานชาวต่างชาติ หรืออาจสร้างเงื่อนไขเพิ่มเติมในการจดทะเบียนบริษัทสำหรับนักลงทุนต่างชาติ เพื่อให้สามารถถือครองหุ้นได้เกิน 50% เพื่อให้การเริ่มลงทุนในไทยเป็นเรื่องที่ง่าย หรือการใช้ประเทศไทยเป็นฐานในการดำเนินธุรกิจในอาเซียนสามารถทำได้
2. กระทรวงมหาดไทยควรเพิ่มรูปแบบในการต่ออายุ Visa Work Permit เพื่อการสานต่อการดำเนินกิจการของบริษัทต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทย
3. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน BOI ในสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรม ควรปรับลดเงื่อนไขในการเข้าถึงสิทธิประโยชน์ของนักลงทุนต่างชาติ เพื่อให้การเข้าถึงสิทธิดังกล่าวทำได้ง่าย
4. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมควรร่วมกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนจากต่างประเทศ ปรับปรุงการเผยแพร่ข้อมูลให้มีภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาทางเลือกในทุกแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับการลงทุน
5. สำนักงานเศรษฐกิจกระทรวงการคลัง และกระทรวงการต่างประเทศควรจัดตั้งทีมเสริมสร้าง FDI เพื่อชี้แจงเชิญชวนและร่วมรับฟังความต้องการของนักลงทุนต่างประเทศ
6. กระทรวงศึกษาและกระทรวงอุตสาหกรรมควรหารือและสนับสนุนการศึกษาในสาขาวิชาที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงาน

7. บุรณาการทุกหน่วยงานการติดต่อกันด้วยเอกสาร ปรับเปลี่ยนรูปแบบเอกสารเป็นแบบ Paper less เพื่อให้ระบบการส่งเอกสารเป็นเรื่องที่สะดวกและง่ายขึ้น

ข้อเสนอแนะการเสริมสร้างเพิ่มพูน Soft Power ของไทยในการดึงดูด FDI จากญี่ปุ่น

1. กระทรวงการต่างประเทศ ควรสร้างสัมพันธ์ที่ดีต่อสื่อต่างประเทศ เช่น BBC, The New York Times, The Guardian, Nikkei Asia เพื่อการนำเสนอข่าวสารเชิงบวกต่อนานาชาติ

2. สำนักงานรัฐมนตรี ควรจัดหน่วยงานในการชี้แจงรายละเอียดในทุกมาตรการที่กระทบต่อนักลงทุนญี่ปุ่น กับสถานทูตญี่ปุ่นที่ประจำการยังประเทศไทย เพื่อให้ความสำคัญของนักลงทุนญี่ปุ่นที่อยู่ในประเทศไทย

3. หน่วยงานส่งเสริมการลงทุน ทั้งกระทรวงอุตสาหกรรมและกระทรวงพาณิชย์ ควรจัดแคมเปญเพื่อสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี เช่น การให้บริษัทหรือโรงงานที่ร่วมทุนกับต่างชาติส่งภาพหรือวิดีโอที่แสดงถึงบรรยากาศการทำงานที่ดีเพื่อร่วมแข่งขัน โดยผู้ชนะจะได้การลดภาษีเป็นรางวัลตอบแทน เพื่อเป็นการโฆษณาบรรยากาศการทำงานของบริษัทที่ประจำการอยู่ในประเทศไทย

4. กระทรวงวัฒนธรรมควรจัดกิจกรรมเชิญชวนกลุ่มนักลงทุนที่อยู่ในประเทศไทยมาร่วมงานในแต่ละประเพณีสำคัญของไทย เพื่อเป็นการโฆษณาประเพณีวัฒนธรรมของไทยให้ต่างชาติได้รับรู้

5. กระทรวงวัฒนธรรมควรร่วมมือกับภาคเอกชนและบริษัทร่วมทุนญี่ปุ่นในการจัดทำภาพยนตร์, ละคร, ซีรีส์ หรือคลิปวิดีโอสั้น ๆ ที่แสดงออกถึงวิถีชีวิต บรรยากาศการทำงาน ณ ประเทศไทย ลักษณะนิสัย เพื่อเป็นแรงจูงใจให้กับนักลงทุนที่มีความสนใจที่จะมาลงทุนยังประเทศไทย

6. สำนักงานตำรวจแห่งชาติจัดการอบรมภาษาญี่ปุ่นให้กับบุคลากรและจัดตั้งหน่วยงานลาดตระเวนเพื่อตรวจตรารักษาความปลอดภัยในแหล่งชุมชนนักธุรกิจญี่ปุ่น เพื่อสร้างความมั่นใจด้านความปลอดภัยให้กับนักธุรกิจญี่ปุ่นที่ประจำการในประเทศไทย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาความดึงดูดใจของไทยต่อการลงทุนโดยตรงจากญี่ปุ่นในนักลงทุนกลุ่มอื่น ๆ เช่นอุตสาหกรรมการผลิต

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบความดึงดูดใจของเวียดนามต่อการลงทุนโดยตรงจากญี่ปุ่น เพื่อนำมาปรับประยุกต์กับประเทศไทย และรักษาระดับการเข้ามาลงทุนของนักลงทุนญี่ปุ่นในไทย

3. ควรศึกษาความเป็นไปได้ในการเข้ามาลงทุนของกลุ่มอุตสาหกรรมใหม่จากนักลงทุนชาวญี่ปุ่น

เอกสารอ้างอิง

กรุงเทพธุรกิจ. (2562). *ประธานเจโทร กรุงเทพฯ ชื่นักลงทุนญี่ปุ่นยังมั่นใจลงทุนในไทย*. ค้นเมื่อ 17 พฤษภาคม 2563, จาก <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/832884>

ชนงกรณ์ กุณฑลบุตร. (2560). *การบริหารธุรกิจระหว่างประเทศ*. (พิมพ์ครั้งที่ 16). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไชยวัฒน์ คำชู และ นิธิ เนื่องจำนงค์. (2559). *การเมืองเปรียบเทียบ ทฤษฎี แนวคิด และกรณีศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่

1). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ฐานเศรษฐกิจ. (2559). *GDPของประเทศญี่ปุ่น*. ค้นเมื่อ 12 มกราคม 2563, จาก <https://www.thansettakij.com/content/37006>
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2561). *เงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ*. ค้นเมื่อ 3 พฤศจิกายน 2561, จาก https://www.bot.or.th/App/BTWS_STAT/statistics/ReportPage.aspx?reportID=653&language=th
- บงกช อนุโรจน์. (2556). บาทแข็ง เยนอ่อน ญี่ปุ่นจะไม่ลงทุนในไทยแล้วหรือ?: มุมมองจากผู้กำหนดนโยบาย. *วารสารญี่ปุ่นศึกษา*, 30(2), 1-21.
- พีระ เจริญวัฒนกุล. (2561). พินิจแนวคิด Soft Power อย่างจริงจัง: ปัญหาและความเข้าใจผิดในการประยุกต์ใช้แนวคิดนี้ในงานวิชาการไทย. *วารสารรัฐศาสตร์นิเทศมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*, 1(2), 247-257.
- รพีพัฒน์ อิงคสิทธิ์. (2563). *ประชาธิปไตยหรือเผด็จการ ระบอบไหนพาเศรษฐกิจไปได้ไกลกว่า?*. ค้นเมื่อ 27 พฤศจิกายน 2564, จาก <https://themomentum.co/democracy-or-dictator-economic-growth/>
- วีระ สมบูรณ์. (2551). *โลกาภิวัตน์ สิทธิมนุษยชนและความเป็นธรรมระหว่างประเทศ: ประเด็นและมุมมองทางทฤษฎีการเมือง*. กรุงเทพฯ: กรีน พรีน.
- สมบัติ วรันทนวัตร. (2555). *มุมมองจากการสำรวจข้อมูลในโครงการการศึกษาสถานภาพและแนวโน้มการย้ายฐานธุรกิจของบริษัทสัญชาติญี่ปุ่นมายังประเทศไทย*. สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น (TNI). ค้นเมื่อ 14 สิงหาคม 2564, จาก https://www.tpa.or.th/tpanews/upload/mag_content/58/ContentFile1056.pdf
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. (2563). *แนะนำบีโอไอ*. ค้นเมื่อ 7 มิถุนายน 2563, จาก https://www.boei.go.th/index.php?page=what_we_do2
- โสภณ วิจิตรเมธาวณิช. (2557). *Foreign Direct Investment: FDI*. ค้นเมื่อ 15 ตุลาคม 2561, จาก <https://www.scbeic.com/th/detail/product/853>
- อชิภัทร มุทิตาเจริญ. (2559). *สิทธิประโยชน์ทางภาษี และการดึงดูดนักลงทุนต่างชาติ*. ค้นเมื่อ 15 ตุลาคม 2562, จาก <https://thaipublica.org/2017/05/pier-20/>
- อารีย์ นัยพินิจ ภัทรพงษ์ เกริกสกุล และจงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร. (2557). การปรับตัวภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา*, 7(1), 1-12.
- อรัญ เลิศวรรณวิทย์ และณัฏฐ์ กุฬิสร์. (2551). *ธุรกิจระหว่างประเทศ*. กรุงเทพฯ: Diamond In Business World.
- Graeme B. R. and Emmanuel Teitelbaum. (2011). Foreign Direct Investment, Regime Type and Labor Protest in Developing Countries. *American Journal of Political Science*, 55(3), 655-678.
- Macdonald A. (2017). *Soft power today: Measuring the effects*. Retrieved May 5, 2021, from <https://www.britishcouncil.org/research-policy-insight/insight-articles/soft-power-today>
- McClory J. (2019). *The Soft Power 30: A Global Ranking of Soft Power 2019*. Retrieved May 5, 2021, from <https://softpower30.com/wpcontent/uploads/2019/10/The-Soft-Power-30-Report-2019-1.pdf>

Nye, J.R., Joseph S. (2011). *The Future of Power, Belfer Center Programs or Projects, International Security*, Retrieved March 4, 2019, from <https://www.belfercenter.org/publication/joseph-s-nyes-future-power>

Nye, J.S. (2021). Soft power: the evolution of a concept. *Journal of Political Power*, 14(1), 196-208.

prop2morrow.com. (2564). รัฐอภัยแรง หวังฟื้นฟูเศรษฐกิจ ดึงนักลงทุนต่างชาติเข้าไทย คาดเงินหมุนเวียน 1 ล้านล้านบาท. ค้นเมื่อ 7 ตุลาคม 2564, จาก <https://prop2morrow.com/2021/09/15/รัฐอภัยแรง-หวังฟื้นฟูเศรษฐกิจ-ดึงนักลงทุนต่างชาติเข้าไทย-คาดเงินหมุนเวียน-1-ล้านล้านบาท/>

Reiser, O. & Davies, B. (1944). *Planetary Democracy*. New York: Creative Edge Press.

